

SUMMARY IN ENGLISH

ROBERT GRAVES'S HISTORICAL CONSCIOUSNESS

A CASE STUDY IN LITERARY HISTORIOGRAPHY

Robert Graves's claim that he is, first of all, a poet and writes fiction only for money translates into the fact that critics investigate mainly his poetic and theoretical works. This, nonetheless, does not mean that his historical novels are unpopular among readers – even today, they are reprinted worldwide – or that scholars pay no attention to them – most often, they are treated as representations of misshaped historical facts or as Graves's covert autobiographies.

Interestingly, so far, no comprehensive metahistorical or psychohistorical analysis of the writer's historical novels has been published. This dissertation aims at filling in this gap, in general, by showing Graves as a thinker whose Claudius novels reveal the unique philosophy of history he developed, and in particular, by demonstrating the way in which the historiographic theories present in his dilogy on Claudius – i.e. a study of power in the form of a pseudo-autobiography of the emperor – reflect the shift from classical historicism to the modernist historiographic paradigm that occurred at the break of the nineteenth and twentieth century.

In order to achieve the set objectives, I begin my dissertation with a chapter devoted, first, to the revision of the current state of research on Graves's dilogy, and

second, to the delineation of the methodological background for the mooted presented in the analytical part of this work. The primary intention behind my discussion of the existing criticism of the Claudius novels is to present its achievements. Furthermore, when adducing the theses and arguments deployed by its representatives, I either distance myself from them or use them to support the claims put forward in the further parts of my dissertation. The next section of this chapter opens with a digest of Hans-Georg Gadamer's view on the process of understanding as the base for all one's performances. This theory warrants my reading of Graves's historical consciousness construct into his historical novels and offers the grounds for the following rehash of the theories that frame the investigations I carry out in the analytical part of this dissertation. These are Hayden White's theory of historical consciousness, Peter Burke's ten theses on Western historical writing and Kenneth Gergen's concept of the relational self.

Accordingly, in the first analytical chapter of this work, I resort to White's model of historical consciousness and delineate the basic levels that frame Graves's assumptions about the past, as they surface in the dilogy. In the next chapter, the writer's takes on time, cultural distance, a/historicism, agency, historical knowledge, causality, objectivity, scriptocentrism, mode of writing about the real, and space are located on the conceptual maps of the late nineteenth- and early twentieth-century paradigms of historiography which I develop on the basis of the observations put forward by Burke. The final analysis in this dissertation concerns the mechanisms which underlie Graves's theories and which locate him in regard to the classical historicist and modernist paradigm of history writing. For this purpose, I avail myself of Kenneth Gergen's concept of the relational self – and to be more precise – of the narrative mechanisms such self uses to locate itself in its socio-intellectual milieu. In

the concluding chapter of this work, I offer a critical précis of my findings that focuses on the implications of my analyses.

SUMMARY IN POLISH

ŚWIADOMOŚĆ HISTORYCZNA ROBERTA GRAVESA STUDIUM PRZYPADKU HISTORIOGRAFII LITERACKIEJ

Twierdzenie Roberta Gravesa o tym, że jest przede wszystkim poetą, a fikcję pisał tylko dla pieniędzy ma swoje odzwierciedlenie w fakcie, że z perspektywy krytyki literackiej bada się przede wszystkim jego twórczość poetycką oraz teoretyczną. Nie oznacza to jednak, że jego powieści historyczne nie są poczytne – wznawia się je po dzień dzisiejszy – lub, że krytycy nie przywiązują do nich wagi – są one najczęściej traktowane w kategoriach reprezentacji zniekształconych faktów historycznych bądź zawoalowanych autobiografii Gravesa.

Co ciekawe, do tej pory nie pojawiły się obszerniejsze analizy jego prozy historycznej z perspektyw metahistorii czy psychohistorii. Niniejszy projekt doktorski stawia sobie za cel uzupełnienie tej luki i pokazanie, w ogólnym zarysie, Gravesa, jako myśliciela, którego powieści o Klaudiuszu ukazują jego unikalną filozofię historii, a w szczególności, w jaki sposób historiograficzne teorie pojawiające się w dylogii o Klaudiuszu – będącej studium władzy w formie pseudoautobiografii cesarza – odzwierciedlają zmianę paradygmatów z klasycznego historycyzmu na modernistyczny historycyzm, jaka nastąpiła na przełomie dziewiętnastego i dwudziestego wieku.

By osiągnąć zamierzone rezultaty, rozpoczynam tę dysertację rozdziałem poświęconym, po pierwsze, przeglądowi obecnego stanu badań nad Gravesowską dylogią, a po drugie, nakreśleniu podstaw metodologicznych dla rozważań prezentowanych w dalszych częściach tej pracy. Zasadniczą intencją mojej dyskusji krytyki dotyczącej powieści o Klaudiuszu jest pokazanie jej osiągnięć. Co więcej, przytaczając tezy i argumenty proponowane przez jej przedstawicieli albo się od nich odcinam albo korzystam z nich by wesprzeć argumenty przedstawione w dalszych częściach tej dysertacji. Kolejną sekcję tego rozdziału rozpoczynam od rekapitulacji poglądu Hansa-Georga Gadamera, że proces rozumienia jest podstawą wszelkich zachowań jednostki. Teoria ta uzasadnia moje doszukiwanie się konstruktu Gravesowskiej świadomości historycznej w jego powieściach historycznych oraz stanowi podbudowę dla adaptacji teorii, które stanowią ramy dociekań, jakie przeprowadzam w części analitycznej tej dysertacji. Są to: teoria świadomości historycznej w ujęciu White'a, dziesięć tez dotyczących zachodniego pisarstwa historycznego przedstawionych przez Burke'a, oraz koncept ja relacyjnego postulowany przez Gergena.

Konsekwentnie względem powyższego, w pierwszym analitycznym rozdziale tej pracy korzystam z modelu świadomości historycznej proponowanego przez Haydena White'a, aby nakreślić podstawowe poziomy, które organizują Gravesowskie założenia o przeszłości (tak jak przejawiają się one w dylogii). W kolejnym rozdziale, na – stworzonych na podstawie obserwacji Petera Burke'a – konceptualnych mapach późno dziewiętnastowiecznego oraz wczesno dwudziestowiecznego paradygmatu historiograficznego lokuję perspektywy pisarza dotyczące takich pojęć jak: czas, dystans kulturowy, a/historyzm, sprawczość, wiedza historyczna, przyczynowość, obiektywność, orientacja na źródła, sposób pisania o rzeczywistości oraz przestrzeń. Ostatnia analiza w tej dysertacji dotyczy mechanizmów, które leżą u podstaw Gravesowskich teorii, i które definiują jego pozycję względem klasyczno-historycznego oraz modernistycznego paradygmatu historiograficznego.

W tym celu, posiłkuję się pojęciem ja relacyjnego – a by być precyzyjniejszą – mechanizmami narracyjnymi, z jakich tego typu ja korzysta by ulokować się w swoim społeczno-intelektualnym środowisku. W podsumowaniu, przedstawiam krytyczne podsumowanie moich wniosków i wskazuję na ich implikacje.